

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

DERLEME

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbin!

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:314, 6 Ekim 1986

Partimiz, 5. Kongre ve III. Konferans kararları ışığında atak yaptı, büyük bir enerjiyle çalışmaya koyuldu . Türkiye’de hareketliliğin artması, bu çalışmanın daha verimli olmasını getiriyor. *İşçinin Sesi* her geçen gün şu ya da bu fabrikaya, işçi çevresine, gecekondü mahallesine giriyor.

Bu durumda eski yoldaşların bilgilerini tazelemeleri gerekiyor.

Her gün yeni yoldaşlar, sempatizanlar kazanıyoruz. Bu yoldaşların, sempatizanların da yalnızca parti programını kabul etmekle kalmayıp, programın mantığını derinlemesine kavramaları gerekiyor.

Yıllardır burjuvaziye ve oportünizme karşı savaş içinde, *İşçinin Sesi* gazetesinde ve yayınlarında birçok önemli konu işlendi. Marksizm-Leninizmin doğruları ışığında dünyanın ve Türkiye’nin gerçekleri incelendi. Bunların sonuçları 5.Kongre’nin kabul ettiği IV. Program’da yansımıştır. Ancak IV. Program’ın mantığının derinlemesine anlaşılması için, birçok konuda geçmiş yayınlarda çıkanları öğrenmek, bilenler için de yeniden hatırlamak gereklidir.

Faşizm yıllarında *İşçinin Sesi*’nin birçok yayını toplandı, yakıldı.

Birçoğu da “zulalandı”, saklandı. Şimdi bu zulalar boşalıyor ama miktar bugünkü gereksinimi karşılamıyor. Bu gereksinimin şu ya da bu yoldan karşılanması gereklidir. Öte yandan III. Konferansımızın gazetede, eski yayınlardaki fikirleri tekrarlama ve yazıların programla bağını arttırma kararı vardır.

Bu nedenlerle, belirli aralarla gazetede, eski yayınlar temelinde çeşitli konularda derlemeler yapmaya başlıyoruz. Bunlardan ilki, bugün özel bir önem taşıyan Kürt sorununa ilişkindir. İki bölümlük derlemenin birinci bölümünü bu sayımızda basıyoruz.

KÜRT SORUNU

Kürt Sorunu I

Program'dan

Kürt sorununa ilişkin olarak partimizin programında şöyle deniyor:

Ulusal sorun:

Bir devlette iki ulus

Ulusal baskıların, ezilen ulusların varlığı, emek-sermaye çelişmesini bulandırır, gözlerden saklanmasını kolaylaştırır, halklar arasına düşmanlık sokar. Ulusal sorunun demokratik yoldan çözümü, uluslar arasındaki düşmanlıkları ortadan kaldırmanın tek yoludur. Ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkına saygı, toplumun demokratikleşmesi için zorunludur.

Komünistler, her türlü ulusal eşitsizliğin, ulusal baskının, ayrıcalığın düşmanıdır. Ezen ulus şovenizmine karşı ezen ulus proletaryasının enternasyonalist eğitimini vazgeçilmez bir görev

sayarlar. Her türlü ezilen ulus dar görüşlülüğüne de karşı çıkarlar.

Komünistler ulusal sorunda, yaşanan anda varılmayan sorunları yapay olarak zorlamaz, tarihsel gelişmenin önlerine koyduğu sorunları proletaryanın çıkarları doğrultusunda çözmek için savaşırlar.

Türkiye'de ulusal sorun Kürt sorunudur

Bugün Türkiye'de ulusal sorun Kürt sorunudur. Türkiye devleti sınırları içinde Kürt ulusu ezilen ulustur. Türkiye Kürdistanı Türkiye'nin iç sömürgesidir.

Ulusal sorunda komünistlerin ilkesi, "ulusların yazgılarını kendilerinin belirlemesi" hakkıdır. Bu hakkın özü, *ayrılma*, ayrı devlet kurma hakkıdır. Türkiye Komünist Partisi, Kürt ulusunun ayrıl-

ma hakkını kayıtsız koşulsuz benimsemiştir.

Ulusların kendi yazgılarını özgürce çizme hakkını savunmak, ayrılmayı savunma anlamına gelmez. Ayrılma hakkının öteki yüzü birleşme özgürlüğüdür. Pratikte, ayrı devlet kurulmasını destekleme, işçi sınıfının genel çıkarları çerçevesi içinde belirlenir. Komünistler genel olarak ulusların küçük ulusal devletlere parçalanmasını değil, onların kardeşçe, her türlü ulusal baskıdan kurtulmuş olarak gönüllü birliğinin sağlanmasını isterler.

Komünistler Kürt sorununda ayrılmayı değil özgür birleşmeyi istiyorlar. Ayrılma özgürlüğünün olmadığı yerde, birleşme özgürlüğünden söz edilemeyeceğini biliyorlar.

Kürt komünistlerinin görevi, Kürt ulusunun öteki uluslarla birleşme özgür-

lüğüne ve tüm ülkelerin işçilerinin birliğini savunmak, ezilen ulus dar görüşlülüğüne ve ulusçuluğa karşı savaşılmaktır. Bunlar, proletarya enternasyonalizminin yüklediği görevlerdir.

Ayrılma hakkı da, birleşme özgürlüğü de, ancak tam demokratik bir ortamda yaşama geçebilir. Türkiye'de finans-kapital erki yıkılmadan Kürt halkı kendi yazgısını özgürce çizemez.

Kürt sorunu Türkiye devriminde kilit sorundur. Düşman ortaktır. Tek seçenek, tek bir devrim hareketinde güçleri birleştirmektir.

Kürt sorununun çözümü, Türkiye'de ileri demokratik halk devriminin zafere geçmektedir.

Burada birçok fikir geçiyor. Bu derlemede, bu fikirlere nasıl ve nereden ulaşıldığını eski yayınlardan aktarmalarla açacağız.

Bu bölümü Süleyman Sakalı yoldaşımızın, 1979'da *İşçinin Sesi*'nin 107-108. ve 109-110. sayılarında çıkan yazılarından derledik. Aynı yazılar *Kürt Sorunu-Yazılar* kitabında da yer almıştı.

Türkiy Kürdistanı Türkiy 'nin iç sömürgesidir

Bu bölümü Süleyman Sakalı yoldaşımızın, 1979'da *İşçinin Sesi*'nin 107-108. ve 109-110. sayılarında çıkan yazılarından derledik. Aynı yazılar *Kürt Sorunu-Yazılar* kitabında da yer almıştı.

Genel yaklaşım

Sömürge ve sömürgecilik

Sömürgecilik çok eski çağlardan beri vardır. En genel tanımlamayla sömürgecilik, bir ülkenin bir başka ülke tarafından sömürülmesi demektir.

Sömürü ve baskı aynı madalyonun iki yüzüdür. Sömürülen ülkenin halkı üzerinde zorbalık ve baskı uygulanmadan o ülkenin zenginlikleri bir başka ülkeye aktarılamaz.

Lenin şöyle diyor:

"Sömürgelerin ateş ve kılıçla zaptedildiğini, sömürgelerin halkına zorbalık yapıldığını ve bunların binbir yolla (sermaye ihracıyla, ödünlerle, vb. malların satışında hile yaparak, 'egemen' ulusun otoriteleri karşısında baş eğdirilerek ve benzeri yollarla) sömürüldüğünü herkes bilir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.21, s.37)

Öyleyse sömürgecilik, ekonomik kaynakların sömürülmesi temelinde yükselen bir baskı ve zorbalık sistemidir. Bir ülkenin bir başka ülkeyi sömürmesi en somut ifadesini siyasal egemenliğin gaspedilmesinde bulur. Bu da sömürgeciliğin siyasal özüdür. Bu egemenlik çok 'uygar' veya çok barbar yöntemlerle sürdürülebilir. Ama özü değişmez.

Özetlersek: Sömürgeler, yabancı bir siyasal egemenlik altına sokulmuş olan ve ekonomik kaynakları bu egemenliği elinde tutan ülke tarafından sömürülen ülkelerdir.

Sömürgecilik çok eski çağlardan beri

vardır dedik. Ama çağlar boyunca sınıfsal özü değişmiştir. Lenin şöyle diyor:

"Sömürgelerin ateş ve kılıçla zaptedildiğini, sömürgelerin halkına zorbalık yapıldığını ve bunların binbir yolla (sermaye ihracıyla, ödünlerle, vb. malların satışında hile yaparak, 'egemen' ulusun otoriteleri karşısında baş eğdirilerek ve benzeri yollarla) sömürüldüğünü herkes bilir." "...Sömürgeci bağımlılık, doğrudan siyasal ve hukuksal bağımlılıktan başka, bir dizi mali ve ekonomik bağımlılık ilişkisini ve hemen her zaman katliamdan başka bir şey olmamaları nedeniyle savaş bile sayılmayan bir dizi savaşı ... içerir."

"Sömürge siyaseti ve emperyalizm, kapitalizmin en son aşamasından önce ve hatta kapitalizmden önce vardı. Kölelik üstüne kurulu Roma bir sömürge siyaseti izledi ve emperyalizm uyguladı. Ama, sosyo-ekonomik biçimler arasındaki farkı görmezden gelerek, ya da arka plana iterek, emperyalizm üstüne 'genel' tartışma yapmak, kaçınılmaz olarak, 'Büyük Roma ve Büyük Britanya' kıyaslaması gibi aşırı bayağılık ya da övünmelere dönüşür. Kapitalizmin önceki evrelerindeki kapitalist sömürge siyaseti bile özünde finans-kapitalin sömürge siyasetinden farklıdır." (Lenin, *agy*, c.22, s.260)

Sömürgeciliğin sınıfsal özü köleci toplumlarda başka, feodal toplumlarda başka ve kapitalist toplumlarda başka olmuştur. Fakat, kapitalizm öncesi sömürgecilikle kapitalizm döneminin sömürgeciliği arasında bir başka temel ve konumuz açısından çok önemli fark vardır. Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte toplumsal gelişmenin bir biçimi olarak ulusların tarih sahnesine çıkması, 'ulusal sorun'la sömürgecilik sorununu bütünleştirdi.

Sömürge sorunuyla ulusal sorunun bağı

Kapitalizmin gelişmesi ulusları oluşturdu. Ulusların oluşmasıyla birlikte ulusal devletler, burjuva devletleri tarih sahnesine çıktı. Marks ve Engels *Manifesto*'da bunu şöyle anlatıyor:

"(Burjuvazi), nüfusu birleştirdi, üretim araçlarını merkezileştirdi ve mülkiyeti az ellerde yoğunlaştırdı. Bunun zorunlu sonucu siyasal merkezileşmeydi. Bağımsız ya da zayıf bağlarla bağlı, ayrı çıkarları, yasaları, hükümetleri ve vergi sistemleri olan bölgeler biraraya getirildi. Tek bir hükümeti, tek bir yasal sistemi, tek bir ulusal sınıf çıkarı, tek bir sınır ve gümrük düzeni olan tek bir ulus

oluşturuldu." (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, İngilizce basım, c.1, s.39)

Burjuvazi pazarı sömürmek için siyasal egemenlik istiyordu. Burjuvazinin siyasal egemenliğinin ifadesi olan ulusal devlet, burjuva devleti böyle ortaya çıktı.

Ulus belirleyen temel özelliklerden birisi belirli bir toprağa sahip olmaktır. Yani ulusal sorun aynı zamanda bir *alansal* sorundur. Yani, bir ulusun kendi

bölgesinde, ülkesinde *egemen* olması sorunudur.

Ulusal sorunla sömürge sorununun bağı işte buradadır. Kendi ülkesinde siyasi egemenliği olmayan, bu egemenliği *yabancı* bir ulusa kaptırmış olan ulus, o yabancı ulus tarafından sömürülüyor demektir. Bir başka deyişle, kapitalizmin gelişmesi, sömürge ülkenin halkını bir ulus olarak ortaya çıkarmıştır. Yani ulusal sorun, belli bir kapitalist gelişme sonucunda *halkı uluslaşan sömürge sorunudur*.

Lenin'in sömürgelerin de ezilen uluslar olduğunu unutmayın demesinin anlamı buradadır. Emperyalizm döneminde sömürgelerin hepsinde belli bir kapitalist gelişme olmuştur:

"Eskiden sömürgeler ve Avrupa halkları arasında, en azından bunların çoğunluğu arasında ekonomik bir farklılık vardı. Sömürgeler meta değişimine katılıyor fakat kapitalist *üretim* katılmıyordu. Emperyalizm bunu değiştirdi. Emperyalizm, diğer şeylerin yanı sıra, *sermaye* ihracıdır. Kapitalist üretim giderek artan bir hızla sömürgelere yerleştiriliyor." (Lenin, *agy*, c.22, s.337)

Bu durumda sömürgeler sorunuyla ulusal sorunun aynı olgu olduğu açıktır. Tarihsel olarak sömürgecilik ulusal sorundan önce gelir. Ulusal sorun kapitalizmin ürünüdür. Sömürgeciliğin üstünde bir üst yapı gibidir. Dolayısıyla, günümüzde, ulusal sorunla sömürgecilik ayrılmaz bir bütün oluşturur.

İç-sömürge nedir ve nasıl çıkmıştır?

İç sömürge deyince ne anlıyoruz? En başta şunu söyleyelim: İç sömürgeler genel nitelikleri açısından öteki sömürgelerden farklı değildir. İç sömürgeler de yabancı bir siyasi egemenlik altına sokulmuştur. Bunlar da bu egemenliği elinde tutan ulus tarafından sömürülmektedir. Öyleyse ikisinin arasındaki fark nerede yatıyor? Bunun yanıtını tarihsel gelişmede buluruz.

İlk çağlardan bu yana birçok sömürge imparatorluklarının kurulduğuna daha önce değindik. Bunlar genellikle *küta* imparatorluklarıydı. Kurulmaları da genellikle aynı yolu izledi. İmparatorluk merkezi olan ülke, suya atılan taşın çevresinde oluşan halkalar gibi genişledi. Önce en yakın halka oluştu. Öteki halkalar giderek merkezden uzaklaşan halkalar olarak en yakın halkayı izledi. İşte iç sömürgeleri bu *ilk halkalar* olarak düşünebiliriz.

İç sömürgelerin varlığı açısından en tipik bir örnek İrlanda'dır. İrlanda, İngiltere'nin *ilk* sömürgesiydi. Engels bu konuda şöyle diyor:

"Yakınlığı nedeniyle, hâlâ aynı eski yollarla yönetilmekte olan İrlanda, İngiltere'nin ilk sömürgesi sayılabilir. İnsan burada İngiliz vatandaşlarının sözde özgürlüğünün sömürgelerin ezilmesine dayalı olduğunun hemen farkına varıyor. Hiçbir ülkede bu

1950'lere kadar süren dönem Türkiye Kürdistanı için tam bir yağma ve talan dönemi idi. Sermaye birikimini sağlamak için Türk burjuvazisinin gözü başka bir şey görmüyordu. 1960'lar sonrasında, özellikle devlet-tekeli kapitalizminin Türkiye'de egemen olduğu 1970'ler sonrasında, Kürdistan, finans-kapital tarafından yeni yöntemlerle sömürülmektedir. Ne var ki, sömürünün yöntemleri değişmiş ama Türkiye Kürdistanı'nın iç sömürge olması değişmemiştir.

kadar çok jandarma görmedim." (Engels'in Marks'a mektubu, 23 Mayıs 1856)

İngilizler İrlanda'yı 12. yüzyılda sömürgeleştirmeye başladılar. Daha sonra bütünüyle kendi sınırları içine katarak, bir iç sömürge durumuna soktular.

İskoçya ve Galler Ülkesi'nin durumu da aynıdır.

İngiltere, İskoçya ve Galler Ülkesi'nin toplamına verilen resmi ad "Britanya"dır. Kuzey İrlanda (Ulster) da buna eklenince adına Birleşik Krallık veya Büyük Britanya denir. İşte, daha sonraki dönemlerde sömürgeci Büyük Britanya İmparatorluğu'nun merkezini ve en yakın halkalarını oluşturan bu Büyük Britanya'nın kendi içinde de bir sömürgecilik söz konusudur. Ve buna iç sömürgecilik diyoruz.

Bu konuda *Leninizm ve Ulusal Sorun* adlı kitapta şöyle yazıyor:

"Kendileri Britanya emperyalizminin ulusal baskısı ve sömürüsü altında oldukları halde, İskoçya, İrlanda ve Galler halkları, sömürge ve bağımlı ülke halklarıyla ilişkiler açısından, ezen ulusun bağına bağlı olmuşlardır. Bir sosyalist devrimin Britanya'nın tümüne yavaş geliyor olmasının, dolayısıyla, *iç yarı-sömürge* halklarının ulusal kurtuluşunun gerçekleşmemiş olmasının da ana nedenlerinden biri budur." (Leninizm ve Ulusal Sorun, Progress Publishers, İngilizce basım, s.455) (abç)

Bu konuyu bir başka açıdan ele alalım.

İç sömürge-dış sömürge

Kapitalizm feodal toplumun bağrında Batı Avrupa'da gelişti. 15. yüzyıla birlikte gelen coğrafi keşifler, dünyanın daha önce ulaşılmamış köşelerini ticarete açtı. Amerikalının keşfi, dünyanın dolaşılması, Hindistan'a deniz yolunun açılması, dünya ticaretinin görülmesi hızla gelişmesini getirdi. Denizaşırı sömürgeler edinme bu dönemde yaygınlaştı. Hollanda, Portekiz, İspanya, İngiltere gibi ülkeler büyük denizaşırı sömürge imparatorlukları kurdular. Denizaşırı sömürgeciliğin böyle güçlü bir biçimde gelişmesi ve bu sömürgelerden elde edilen zenginliklerin olağanüstü boyutlara ulaşması, bu sömürge imparatorluklarının "anavatanlarındaki" sömürgeci-

lik olgusunu gözlerden sakladı. Denizaşırı sömürgecilik o denli şiddetli ve çarpıcıydı ki, içerideki sömürgecilik bir bakıma hafifletilebildi de. Ama yok olmadı ve daha ileri dönemlerde, denizaşırı sömürge imparatorlukları dağılınca yeniden şiddetlendi. Bugün Batı Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan ulusal sorunların kökü işte bu iç sömürgecilikte yatar.

Öte yandan öteki çok uluslu devletlerin durumu ise daha başkadır. Bu ülkeler her şeyden önce, Batı Avrupa'ya göre geri kalmışlardı. Denizaşırı sömürgeler elde etme yarışında Batı Avrupa'yla rekabet etme durumunda değillerdi. Fakat, Batı Avrupa devletlerine kıyasla çok sayıda iç sömürgeye (ezilen uluslara) sahiptiler. Batı Avrupa için *tipik* özelliği *dışsal ve denizaşırı* olan sömürgecilik, bu ülkeler için *içsel* bir olguydu. Bu ülkelerde söz konusu olan iç sömürgeciliği.

Lenin'in Rusya için söylediği şu sözler bu gerçeği çok güzel dile getiriyor:

"...Birincisi, Batı Avrupa ülkelerinin çoğu için ulusal baskının *tipik* biçimi sömürgelerin baskı altında tutulmasıdır. İkincisi, 'sömürge' teriminin kendisinin Batı Avrupa ülkeleri için özellikle açık, çarpıcı ve yaşamsal bir anlamı vardır.

"Fakat Rusya için durum nedir? Onun özelliği şurada yatar: '*Bizim*' sömürgelerimiz ve '*bizim*' ezilen uluslarımız arasındaki fark açık değildir, somut değildir ve canlı olarak hissedilmez! ... Rusya'nın durumunda ezilen uluslar ve sömürgeler arasında ciddi bir fark bulmaya çalışmanın açık abesliği, yalnızca ezbere tekrarlamak değil, ama düşünmek isteyen bir Rus sosyalisti için özellikle açık olmalıdır." (Lenin, *agy*, c.23, s.68)

Türkiye Kürdistanı bir iç sömürge dir

Türkiye Kürdistanı Türkiye'nin bir iç sömürgesidir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde imparatorluğun çok geniş alanlara yayılmış, çok daha zengin sömürgelere sahip olması Kürdistan'ın bu durumunu bir ölçüde gözden saklamıştır. Ayrıca Anadolu'nun "Türklerin vatani" sayılması da yine bu olgunun önüne perde çeken bir öge olmuştur. Fakat imparatorluk yıkılıp, iki ulustan oluşan Cumhuriyet kurulunca, Kürdistan'ın iç sömürge durumu çarpıcı bir biçimde ortaya çıkmıştır. Kapitalizmin geliştirilmesi sürecinde bu sömürü daha da yoğunlaştırılmış ve en barbar yöntemlerle yürütülmüştür. Bu nedenle "Kürt Sorunu" bir *iç sömürge ve ezilen ulus* sorunudur.

Kürdistan'ın sömürgeleşmesi

Kürdistan'ın sömürgeleşme süreci, bu ülkenin Osmanlı İmparatorluğu sınırları içine katıldığı 16. yüzyıla kadar uzanır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Kürdistan'ın zengin kaynakları birçok kez talan edildi, ülkenin zenginlikleri yüzyıllar boyu her türlü yoldan imparatorluk metropollerine taşındı.

Birinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında emperyalist ülkeler, zengin petrol ve maden kaynakları olduğu bilinen bu ülkeyi kendi sömürgeleri yapmak için savaştılar. Savaş sonrası dönemde Kürdistan dört parçaya ayrıldı, parçalandı.

Kürtler ve Türkler, emperyalist istilacılara karşı ulusal bağımsızlıkları için savaştılar. Ancak, bu savaş sonrasında kurulan Türkiye Cumhuriyeti içinde Türk burjuvazisi egemenliği ele geçirdi. Türkiye Kürdistanı'nı eski dönemlerden daha amansız, sömürgeci yöntemlerle yağmaladı. Türk burjuvazisi, Cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana Türkiye Kürdistanı'nı, Türkiye'de kapitalizmi geliştirme yolunda bir sömürge olarak kullandı.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkede

kapitalist gelişmeyi sağlayacak bir sermaye yoktu. Osmanlı İmparatorluğu'nun yarı-sömürge durumunda olmasından da kaynaklanan bu sermaye yokluğu, kapitalizmin gerek duyduğu sermaye birikiminin sağlanmasını en acil bir sorun olarak gündeme getirdi. Bu da doğal olarak Türk burjuvazisinin gözlerini iyice Türkiye Kürdistanı'na, Kürdistan'ın zenginliklerine çevirdi.

Türk burjuvazisi daha baştan devleti kullanarak, ekonomik ve siyasal şiddet yoluyla, ilkel birikimi sağlamak ve kapitalizmi işler duruma getirmek için kolları sıvadı. Bir yandan ulusal birlik edebiyatı yaparken öte yandan Kürdistan'a daldı. Burada her yolu kullanarak biriktirdiği zenginlikleri sermaye olarak batıya aktardı. Cılız burjuvazinin güçlenmesinde bu, önemli yollardan biri oldu.

1950'lere kadar süren bu "ilkel birikim dönemi", Türkiye Kürdistanı için tam bir yağma ve talan dönemi idi. En barbar yöntemlerle uygulanan sömürge siyaseti sonucunda Kürdistan'ın insanı büyük yıkıma uğradı. Üretici güçlerin gelişmesine sekte vuruldu. Sermaye birikimini sağlamak için ne var, ne yok herşeyi talan eden barbar Türk burjuvazisinin gözü başka birşey görmüyordu.

Hemen Kurtuluş Savaşı sonrasında başlayan bu yağma ve talana karşı isyan eden Kürt halkı da amansızca yok edildi. Bu dönemdeki ayaklanmaları bu nedenle sömürge savaşları olarak nitelenebilir. Böylece, Türk burjuvazisi topuyla, ordusuyla Kürdistan'a dalmış, halkını büyük ölçüde yok etmiş ya da başka yerlere sürmüş, kısacası sömürgeciliğe karşı direnen bu ülkeyi "bir kez daha" zaptetmiştir.

Sömürgecilikte sıçrama

1950'lerle birlikte Türkiye'de kapitalizm kendi ayakları üstünde yavaş yavaş yürümeye başladı. Kapitalizmin çarkları ilkel birikimin yağlarıyla yağlanmış, ülkede hızlı bir kapitalistleşme dönemi

Türkiye Kürdistanı'nın bir iç sömürge olduğu gerçeğini reddedenler Kürdistan'ın gerçekten bir iç sömürge olup olmadığını doğru, bilimsel olarak saptanmasıyla ilgilenmiyorlar. Bunlara göre Kürdistan'ın bir iç sömürge olduğunu söylemek, kaçınılmaz olarak proletaryanın ayrı örgütlenmesini savunmak, Türk ve Kürt halklarının birlikte savaşmasını istememek demektir! Ne var ki, bu anlayışın, ulusların ayrılma hakkını kayıtsız şartsız savunan komünistleri her zaman "bölücülükle" suçlayan katıksız burjuva ulusçusu anlayıştan farkı yoktur.

başlamıştı. 1950-1960 arasında hızla gelişen kapitalizm, 1960'larla birlikte tekelciliğin ağır bastığı, 1960'lar sonra-

sında ekonomiye egemen olduğu bir döneme girdi.

1950-1960 arasında Kürdistan, posası sıkılmış, bitkin bir durumda varlığını sürdürdü. Ulusal baskı azalmadı ama yavaş yavaş bir kapitalist gelişme, Türkiye'nin bütününe etkisiyle, Kürdistan'da da yol aldı.

Tekelci kapitalizmin giderek finans-kapitale yükselmesi süreci Kürdistan'ı derinden etkiledi. Artık finans-kapitale yükselen tekelcilik, Türkiye Kürdistanı'na ilkel birikim döneminden farklı bir gözle bakıyordu. Türkiye Kürdistanı, zengin bir pazar ve hammadde kaynağı olarak finans-kapitalci burjuvazinin iştahını kabartıyordu. İşte 1960'lar sonrasında, özellikle devlet-teknelci kapitalizminin Türkiye'de egemen olduğu 1970'ler sonrasında, Kürdistan, finans-kapital tarafından yeni yöntemlerle sömürülmektedir.

Ne var ki, sömürünün biçimi değişmiş, yöntemleri değişmiş ama Türkiye Kürdistanı'nın iç sömürge olması değişmemiştir.

Lenin, Komintern'in İkinci Kongresi'nde sömürge bağımlılığının özelliklerini şöyle anlatıyordu:

"...Sömürgeci bağımlılık, doğrudan siyasal ve hukuksal bağımlılıktan başka, bir dizi mali ve ekonomik bağımlılık ilişkisini (ve) hemen her zaman katliamdan başka birşey olmamaları nedeniyle savaş bile sayılmayan bir dizi savaşı ... içerir." (Lenin, *agy*, c.31, s.216)

Yürükoğlu yoldaş da, *Üçüncü Program ve Görevlerimiz* adlı kitabında Kürdistan'ın sömürge durumunu şöyle dile getirmiştir:

"... Türkiye Kürdistanı, Türklerin zor kullanarak ülke sınırları içine kattıkları bir bölgedir. Zenginliklerini, Kürt egemen sınıfıyla birlikte giderek hızlanan biçimde sömürdüğü bir alandır. Türkiye Kürdistanı, Türkiye'nin iç sömürgeci'dir..." (R. Yürükoğlu, *Üçüncü Program ve Görevlerimiz*, s.55)

Sömürge tezi ve oportünizm

Türkiye Kürdistanı bir sömürge midir? Bu, üzerinde çeşitli spekülasyonlar yapılan, geniş tartışmalara ve görüş ayrılıklarına neden olan önemli bir sorudur. Neden? Çünkü, bu soruya verilen yanıtlar, burjuva ulusçularıyla gerçek enternasyonalistleri birbirinden bir kez daha ayırıyor. Çünkü, Türkiye Kürdistanı'nın bir iç sömürge olduğu gerçeğini reddeden, burada uygulanan amansız baskı, talan, yağma ve insan kıymına gözlerini kapayanlar ancak burjuva ulusçuları ve burjuva ulusçuluğunun zehirine bulaşmış olanlardır.

Türkiye Kürdistanı'nın bir iç sömürge olduğunu yadsayanlar listesinde Maoçu *Aydınlık* gibi şövenistlerin baş sırada yer alması bir rastlantı değildir. Öte yandan, *Ürün* dergisinin ve TİP'in de aynı görüşleri savunması da hiç şaşırtıcı değildir. Bunlar en başta yıllar yılı Türk burjuvazisi tarafından Kürdistan'da uygulanan kanlı sömürgeci politikaya gözlerini kapıyor ve şövenist bir tutum alıyorlar.

Maocular, "Türkiye gibi yarı-sömürge bir ülkenin" sömürge edinmeyeceğini, dolayısıyla Kürdistan'ın bir sömürge olamayacağını söylüyor. Böylece Türkiye Kürdistanı'nın sömürge olup olmadığını Türkiye ile Kürdistan arasındaki ilişkilere bakarak değil, Türkiye ile emperyalizmin ilişkilerine bakarak yanıtlamaya kalkıyor. Asıl işi bırakıp başka şeylerle uğraşıyor.

Ürün dergisi de 36. sayısında Hüseyin Ersavaş imzasıyla yayımlanan yazıda, "sömürgecilik tezi ayrılıkçılığın kılıfı, zorlama bir tezdır" diyerek burjuvazinin ağzıyla konuşuyor. Kürdistan'a iç sömürge diyenleri "bölücü" olarak damgalamak ve kendi şövenizmini örtmek istiyor.

Aslında bu karşı çıkışların hiçbirisi, Kürdistan'ın gerçekten bir iç sömürge olup olmadığının doğru, bilimsel olarak saptanmasıyla ilgili değildir. Çünkü tümünün eninde sonunda sorunu getirip bağladıkları nokta aynıdır. Bunlara göre Kürdistan'ın bir iç sömürge olduğunu söylemek, kaçınılmaz olarak proletaryanın ayrı örgütlenmesini savunmak, Türk ve Kürt halklarının birlikte savaşmasını istememek demektir! Ne var ki, bu anlayışın, ulusların ayrılma hakkını kayıtsız şartsız savunan komünistleri her zaman "bölücülükle" suçlayan katıksız burjuva ulusçusu anlayıştan farkı yoktur.

Komünistler, herşeyden önce enternasyonalistlerdir. Uluslararası alanda örgütlenmiş, ulus ayrımları tanımayan sermayeye karşı bütün ulusların proletaryasının en yakın, ideolojik-örgütsel birliğini sağlamak, komünistlerin temel görevidir.

"Kapitalist ezgi enternasyonalidir. İşte bu nedenle tüm ülkelerde işçilerin kurtuluş için savaşımı ancak enternasyonal sermayeye karşı birlikte savaşılırsa başarılı olur." (R. Yürükoğlu, *Proletarya Enternasyonalizmi*, s.18)

Lenin, ulusal sorun konusundaki birçok yazısında *tüm proleterlerin, tüm sınıf örgütlerinde* (parti, sendika, vb.) birlikte örgütlenmesinin gerekliliğini ısrarla vurgulamıştır. Bu, komünistler için ilkeseldir. Türk ve Kürt proletaryasının tüm sınıf örgütlerinde *birlikte örgütlenmesini* savunmak aynı ilkesel tutumun doğal sonucudur. Türkiye Kürdistanı'nın bir iç sömürge olup olmaması bunu değiştirmez!

Türkiye Kürdistanı'nın bir iç sömürge olmasından çıkarak proletaryanın (Türk ve Kürt) ayrı örgütlenmesini, yani ulus ayrılıklarına göre bölünmesini önerenler varsa, bu yanlış bir görüştür. Ulusçuluğu, ulus ayrılıklarını başa alan bir tutumdur. Ama bu yanlış yapanlar var diye, bunu kılıf yaparak sömürge olgusunu yadsımak da ezen ulus şövenizminden başka birşey değildir.

Ayrıca, bu şekilde gerçekleri yadsıyarak proletaryanın örgütsel birliği hiçbir zaman sağlanamaz. Somut durumlar, gelişmeler de bunun böyle olduğunu pratikte kanıtıyor. Sömürge tezini "ayrılıkçı burjuvazinin tezi" olarak lanetleyen *Ürün* dergisinin, Kürt proletaryası ile Türk proletaryasının örgütsel birliğini sağlama yolunda ne kadar "ilerlemiş" olduğu merak konusudur.

DÜZELTME

Gazetemizin 313. sayısında, Yürükoğlu yoldaşımızın 66. Yıl Konuşması'nı içeren Çek-Al'da anlam değişikliğine yol açan üç dizgi hatası yer almıştır. Düzeltir, hem okuyucularımızdan, hem yoldaşımızdan özür dileriz.

Sayfa 8, sütun 3'te, üç yıldızdan sonra gelen 3. paragrafta şöyle bir cümle yer alıyor:

"Devlet hiçbir katkı yapmamakta, işveren ödediği primi fiyata aktararak yine emekçiye yansıtmakta ya da hiç ödememekte, işçiden kestiği primi de ödemeyerek kredi olarak kullanmamaktadır."

Bu cümledeki "kullanmamaktadır" kelimesi "kullanmaktadır" olacaktır.

Sayfa 8, sütun 4'te, 1. paragrafta şöyle bir cümle yer alıyor:

"Seçim sonuçlarının yerinden oynatamayacağı bir iktidar elini pek göstermeyecektir."

Bu cümledeki "iktidar" kelimesi "iktidara" olacaktır.

Sayfa 10, sütun 4'te, 4. paragrafta ise şöyle bir cümle yer alıyor:

"İşçi sınıfı (geneliyle) komünistlerin hattını ülke ayaga kalktığı zaman gelir."

Bu cümledeki "hattını" kelimesi de "hattına" olacaktır.

